

Molenmakersbedrijf
Molema
V.O.F.

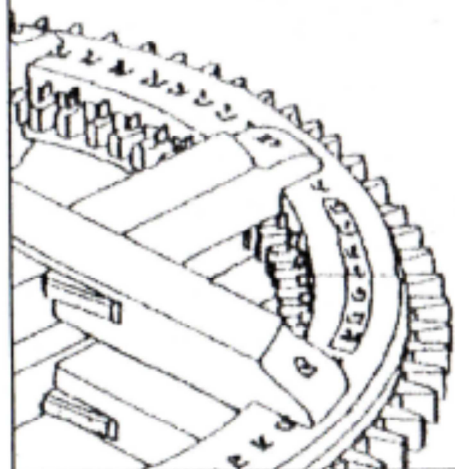

Provincialeweg 4, 9677 TW Heiligerlee

telefoon (0597) 59 16 60

telefax (0597) 59 11 76

mobiel 06 53 22 48 91

MULDERSNIJS

MOLENWERKGROEP OOST-GRONINGEN

3 - 1999

J.J. Naaijer v/h J. Buurma
Smederij en Roedenmaker
Constructie en reparatie

Voorstraat 26
9696 XH
Oudeschans
Tel: 0597-655291

URWERKHERSTELBEDRIJF

A. SCHUTHOF

TEVENS REPARATIE VAN BLAASINSTRUMENTEN

Hyacintstraat 12
9675 MB Winschoten
Tel.: (0597) 41 56 72

Erkend VNI installateur

Zelf doen
Samen doen
Laten doen
Door Uw

Bezema Sanidrome

Sanitair
Verwarming
Riolering
Dakbedekking

Feiko Clockstraat 162-163

9665 BJ Oude Pekela

Tel. (0597) 612455 - Fax. (0597) 618176

MULDERSNIJS.

Vereniging Molenwerkgroep Oost-Groningen.

Redactieadres: Oudewerfslaan 45, 9675 ER WINSCHOTEN

Secretariaat: Wollinguizerweg 152 9541 AV VLAGTWEDDE.

KvK. No. 40037981.

Muldersnijs verschijnt 4x per jaar en wordt mede mogelijk gemaakt door onze adverteerders.

REDACTIELEDEN.

Gert Ijpma (hoofdredacteur)

Bert Schaafsma

Gerda Koster

Bé Oomkens

Sietske Bezema-Tel

André Schuthof

Bas Hoogstraten

Grieto de Vries

BESTUURSLEDEN:

Voorzitter :

K. Strijk

Secretaris :

H. Bossen

Penningmeester :

M. Venhuizen.

Leden :

M. Strijkstra-Kalk.

D.Meter.

D.J.Tinga.

J.G.J. Bierhof.

POSTBANK: 3025139

Postbus 47, 9695 ZG BELLINGWOLDE.

BIOTOOPWACHT:

B.Oomkens. Nassaustraat 65. 9675 EN WINSCHOTEN

INSTRUCTEURS:

G.G.I.Koster-Westervaarder, ☎:0597-424045.

K.Strijk, ☎: 0597-416031.

S.Bezema-Tel, ☎:0597612455.

fax 059761817

R.P.Lemminga, ☎ : 0597-591292.

B. Oomkens, ☎:0597-414269.

D.J. Tinga☎:0595-441389.

ILLUSTRATOR:

André Schuthof

De redactie behoudt zich het recht voor om de aangeleverde kopij niet te plaatsen of in te korten.

Dertiende jaargang, nummer 54 – 15 september 1999.

Volgende kopij voor 1 december 1999.

Aandachtstrekker

Om de aandacht van de lezer te trekken moet je wel eens gebruik maken van een aandachtstrekker. In dit geval heeft het zelfs iets met molens te maken. Pakkend schrijven is een kunst. Ik heb wel eens een artikeltje geschreven met een open eind. Hierop heb ik geen reacties gehad. Dus mijn conclusie was: het onderwerp kon de lezer niet boeien. Lezer, voordat u met uw ogen stukjes tekst begint over te slaan om er achter te komen waar ik heen wil de uitleg komt echt. In ieder geval bent u die rotzak niet.

Nogmaals rotzak..

Het woord rotzak is volgens een neerlandicus een uit de molenwereld voortkomend woord. Indien de zeilen niet goed opgerold zijn, kan er een soort puntzak bovenin ontstaan die heerlijk het regenwater verzameld. Iedere keer als ik het niet goed deed tijdens les werd ik hierop gewezen. Bij zo'n puntzak is het resultaat dat de zeilen nat worden en daardoor kunnen gaan rotten. Verdere uitleg lijkt mij overbodig.

Nesten

Die zelfde neerlandicus wilde ook uitleggen wat in de nesten werken was. Maar voordat hij zover was troefde mijn zoon, die onder zijn hoorders was, hem af met de opmerking "Ik heb een molen uit de nesten gehaald". Hij zal wel gedacht hebben aan die keer dat we samen de molen de 'Windlust' in Overschild een paar velden verkruid hebben en bemerkt hebben dat de eerste aanzet het zwaarst gaat. Op zo'n jongen kan je als vader toch trots zijn, nietwaar? Of was het niet zo sympathiek dat hij de spreker een beetje in z'n hemd zette? Wie weet wordt hij later ook vrijwillig molenaar.

Groeten,
Marius Biesheuvel.

Veel Pekelders willen herstel antieke stoomhoutzagerij.

NIEUWE PEKELA - Een grote groep inwoners van Nieuwe Pekela is het met het college van burgemeester en wethouders eens; de voormalige stoomhoutzagerij aan de Doorsneeweg in Nieuwe Pekela moet weer in ere worden hersteld. Zonodig moet een stichting in het leven worden geroepen die zorgt voor het benodigde geld en voor de noodzakelijke vrijwilligers. De uitspraak van de Pekelders werd gedaan aan het eind van de derde dorpenronde.

Deze vond vorige week donderdagavond plaats in ontmoetingscentrum de Kiepe. Aan het eind van de bijeenkomst liet burgemeester Meindert Schollema alle eerder gedane vragen en opmerkingen even voor wat ze waren. Recht op de man af vroeg hij de aanwezigen of ze net als het college van mening waren dat de voormalige houtzagerij bewaard zou moeten blijven. Op het moment suprême staken praktisch alle, ruim zeventig aanwezigen een hand op.

Het deed Schollema zichtbaar goed. Hoe en wanneer de eerste stappen tot herstel zullen worden gezet werd niet bekend gemaakt. Dat alle betrokkenen, waaronder enkele landelijke instellingen, haast willen maken werd wel duidelijk.

In tegenstelling tot twee eerdere sessies in Oude Pekela werd de derde dorpenronde in de Kiepe zowel voor het college als voor de bewoners een regelrecht succes. Zonder microfoons en in onvervalst Grunnings-Schollema hanteert de Hogelandster versie-werd er gediscussieerd. Het publiek had zich middels thuis opgestelde lijstjes goed voorbereid.

Menig keer werd het college via series van vragen 'onder vuur' genomen. In de regel werd kort en bondig en tot tevredenheid geantwoord. Veel opmerkingen moesten

door forumvoorzitter Schollema worden doorgespeeld en gepareerd door wethouder Eppo Kaldijk. Geen wonder want erg veel vragen hadden betrekking op zijn portefeuilles, waaronder die van ruimtelijke zaken en huisvesting. Wegen, groen, openbare verlichting, fietspaden, aanstaande proefboringen van de NAM, woningen, woningbouw, lintbebouwing, leegstand, omnummering van huisnummers, ouderenhuisvesting, afval, (vracht)verkeer, alsmede verkeersveiligheid in het algemeen en gladheidsbestrijding waren onder anderen onderwerpen die breedvoerig in de schijnwerper werden gezet. Een punt dat uiteraard ook aan de orde kwam was de locatie van de voormalige van Prinstererschool. Het bleek dat de troosteloze aanblik van deze plek in de dorpskern van Nieuwe Pekela niet alleen de plaatselijke bevolking maar ook het college een doorn in het oog is. De huidige eigenaar, projectontwikkelaar Beuving uit Stadskanaal kan volgens Kaldijk binnenkort een brief van de gemeente verwachten, waarin hij wordt gesommeerd de locatie netjes te maken. "Doet hij niets dan pakken wij de klus op en sturen de rekening vervolgens naar Stadskanaal", aldus de verontwaardigde wethouder. Volgens Kaldijk wil de gemeente wel overgaan tot aankoop, "maar niet tegen de exorbitante hoge vraagprijs die Beuvink stelt", zo hield hij de toehoorders voor.

Schollema, die zoals eerder genoemd de avond redigeerde bedankte en complimenteerde aan het eind van de meeting de belangstellenden. Niet allen voor hun aanwezigheid maar meer nog voor hun positieve inbreng. Laatsgenoemden gaven bij monde van een inwoner van Beneden Pekela te kennen een erg nuttige en plezierige info-avond te hebben gehad.

Morgenavond, donderdag 22 april strijkt het Pekelder college neer in buurtcentrum de Riggel in Boven Pekela. Ook hier zal tijdens de vierde en voorlopig laatste dorpenronde de voertaal het Grunnings zijn. Burgemeester Schollema liet begin deze week weten al een hele serie vragen en opmerkingen van bewoners uit de Boven Pekelder gemeenschap binnen te hebben gekregen.

Het streekblad, woensdag 21 april '99

Beste Geert

Wij wensen je als molenwerkgroep en vrijwillig beste toe
30 Hopelijk stellen moeilijke zal voor jou zijn
molenaars het met je examen op september. ze niet al te vragen, maar dat geen probleem

Heel veel succes toegewenst!!

Biotoop.

Algemeen.

In het laatste nummer van De Nieuwe Zelfzwichter staat een artikel van mij over de biotoop. Mijn kopij is door de redactie van dat blad zodanig bewerkt dat ik niet meer achter de inhoud sta. Dat betreft vooral het laatste gedeelte waarin ik de argumenten van "bomenmensen" probeer te weerleggen. Ik heb dat de redactie laten weten, deze zou hierop reageren.

In een volgend nummer van dit blad kom ik hierop terug.

Bellingwedde.

De nieuwe eigenares van de vroegere woning van molenaar Veldkamp te Bellingwolde zou een kapvergunning voor het rooien van een paar sparren hebben gekregen met de plicht hiervoor *eiken* in de plaats te planten. Zij heeft beloofd mij een copie van die stukken te sturen. Als dat waar is wordt de bedoeling van de gemeente met die molen volkomen duidelijk. Eerst het muurwerk verkeerd behandelen, dan stelselmatig het onderhoud verwaarlozen en vervolgens steeds verder laten ingroeien, niet alleen in langer bestaande bomen, o.a. aan de Molenlaan, maar ook door middel van recent gepote beuken langs de Hoofdweg.

Winschoten.

Zoals bekend hebben diverse molenorganisaties bedenkingen ingediend tegen het voornemen van het gemeentebestuur van Winschoten om ten behoeve van de bouw van een flat op de hoek Sint Vitusholt-Nassaustraaf te wijken van het geldende (sterk verouderde) bestemmingsplan. Het gemeentebestuur heeft medegedeeld dat men voorbijgaat aan de protesten en een z.g. verklaring van geen bezwaar aan de Gedeputeerde Staten heeft gevraagd. Het is niet bekend of deze verklaring inmiddels is afgegeven. Als de bouwvergunning is verleend kunnen belanghebbenden bezwaar aantekenen en desgewenst een voorlopige voorziening vragen. Dus nog maar even afwachten en goed op de publicaties letten.

Bé Oomkens.

Drentse Molendag

Bezoek eens de Drentse Molendag

Nog even benzine tanken en dan naar molen Berg.

Mijn vriendin is er al en even later zijn Gert en zijn vriendin er ook.

We wachten nog even en dan komt J. Buurma eraan gelopen.

Van enkele mensen weten we waarom ze er nu niet bij zijn terwijl er in de vorige Muldersnits een aankondiging was geplaatst.

Als Drentse Molendag Express fungeert een Volvo 440 1.8i en als er niemand meer bijkomt zet deze zich in beweging.

De zon laat zich zien en er waait een Noordwesten wind bft. 2 en dat is niet veel. Via de Pekela's en Stadskanaal rijden we Gasselternijveen in en stoppen we bij DE JUFFER.

Hier wacht Jacob Gerkes ons al op want de molen staat naar het oosten en is nog niet open.

Dus lopen we om de molen heen en wachten we even totdat een fietser bij de molendeur stopt.

Nu maken we kennis met molenaar Ab de Beer die toch blij verrast is met ons bezoek.

Oorspronkelijk is de molen in 1848 gebouwd aan de zuidzijde van het dorp maar kwam door uitbreiding van een bedrijf in de knel en was toen al zo vervallen dat de gemeente Gasselte hem voor een symbolisch bedrag overnam, af liet breken en met de oude stenen bij de Oostermoerse vaart liet herrijzen. (1971). De zelfzwichting en de oude bovenas gingen toen verloren. Een aannemer uit de buurt heeft het metselwerk gedaan en wel zo dat er twee keer een knik te zien is in de romp. Hadden ze geen duimstok bij zich? Het oude spoorwiel en maalstenen pasten toen niet meer zodat er kleinere geplaatst moesten worden en de steenspil strak tegen de muur aan staat maar wel afgeschermd is met een hekje.

Om de schijfloep te plaatsen moest er een stuk uit de muur gekapt worden. De Muinck Keizer heeft de nu aanwezige bovenas gegoten terwijl de vangbalk aan een duim komt te hangen. De begane grond is trouwzaal, dan volgt de maalzolder, dan de stellingzolder, dan de steenzolder. Een merkwaardige indeling zien we terwijl met een kruirad de met rietgedekte kap naar Noordwest gekruid is. Twee volle zeilen worden voorgelegd en dan draait de molen rustig.

Wij nemen afscheid en rijden de Drentse Mondenweg op en zien veel agrarische bedrijvigheid tussen de mondige dorpen.

Na Roswinkel zien we GRENSZICHT met vier volle zeilen zo'n 50 a 60 enden draaien wat een fraai gezicht oplevert voor Emmer Compasium. De houten bovenas die naast de molen ligt heeft hier nog gedraaid en goed bewaard gebleven.

De eerste enkele vierkante meters zijn vierkant maar daarboven is de molen gewoon achtkant met stelling. De molen komt uit Oude Pekela en is in '72 gerestaureerd en kreeg toen Buurma roeden.

Pas is het hekwerk door de vrijwilligers zelf vernieuwd maar de bonkelaar is door de molenmaker vernieuwd terwijl de oude nu museumstuk geworden is evenals een maalstoel met elektromotor.

Er zijn twee koppels stenen die vanaf de steenzolder in werking gesteld worden. Koning uit Foxham heeft de bovenas gegoten. En net als de vorige is ook hier een voeghouten kruierwerk. Het penlager en korte spruit zullen binnenkort vervangen worden zodat de molen drie dagen per week blijft

draaien. Het gevlucht mogen we ook bekijken want zij zijn trots op het vele zelfverrichte werk.

We krijgen nog een foto en een folder en kijken nog in de werkplaats naar de nieuwe stellingdeuren en dan nemen we ook hier afscheid en zoeken een geschikte plaats om wat te drinken.

Dan dwingt een omleiding ons om via Emmen naar Weerdinge te rijden waar we pauzeren op een terras dat uitkijkt op enkele typische Drentse boerderijtjes met rietendaken.

Nog geen minuut rijden en we staan bij de noordelijkste beltmolen van Nederland die we op afstand al zagen draaien maar nu zo mooi als 'ie is gaan bewonderen want HONDSRUG is zijn naam. De beide inrijpoorten in de belt zijn nog aanwezig en dat tref je zelden nog aan bij een beltmolen. Na jarenlang verval is de molen in '86 door Doornbosch gerestaureerd en zijn ook hier Buurma roeden gestoken met een lengte van 21,80 m. Die zijn van ijzeren keerklossen voorzien.

Met een rondgaande ketting en een kruier kan de kap met een engels kruierwerk gekruid worden.

Er is een koppel stenen, een mengketel, een silo en elevator, en een reguleur die op de bolspil aangedreven wordt maar op dit moment draait de molen met vier volle zeilen voor de prins.

Van deze molen zijn prachtige ansichtkaarten verschenen waarvan wij ook enkele meenemen nadat we met eigenaar en diervoeder handelaar R. Hoving gepraat hebben.

We rijden door Emmen en gaan dan richting Drachten maar ter hoogte van Westerbork slaan we af want nu is de grondzeiler in de buurtschap Makkum aan de beurt. We hebben geluk, met twee volle zeilen staat de achtkante molen overhek. Er

moet een stukje gekruid worden dus help ik de 83 jarige molenaar even mee. Even later draait de molen maar dit duurt niet lang. Deze man is trouwens ook eigenaar van de molen en draait er al vanaf zijn twaalfde jaar. Hij heeft wat moeite om ons te verstaan.

De kap en het gevlucht zijn in 1993 door storm eraf gewaaid en ook de bovenas ging toen verloren.

In 1997 restaureerde Dijkstra uit Sloten die o.a. een nieuwe kap maakte en een nieuwe bovenas stak.

Die is gegoten en doorboord in Hardinxveld-Giessendam bij Versteeg en Ensink en ook het riet van de molen is nieuw. De roeden zijn door onze eigen Kobus Naaijer gelast en van fokken met remkleppen voorzien.

Die worden op dezelfde wijze bediend als de zelfzwichting d.m.v. een spin die met een ketting bij de staart in werking gesteld wordt. We treffen twee steenspinnen en 1 koppel stenen in de molen aan maar een ondertafelement ontbreekt.

Als we op de steenzolder staan duiken plotseling twee bekenden op en dit zijn niemand minder dan Mattieu en Anja Hoogduin uit Alphen a/d Rijn die we al vaker getroffen hebben tijdens onze molentochten maar ook onze molens bezochten.

Nadat veel nieuwtjes uitgewisseld zijn rijden wij achter elkaar aan totdat we de A28 bereikt hebben.

Vanaf Assen gaat Jacob alleen verder en gaat de rest door naar Winschoten.

Verbaasd zijn wij wel over de geringe belangstelling voor de Drentse molens die zeker een bezoek waard zijn terwijl je als Oostgroningster niet ver van huis gaat en toch niet laat terug bent.

Het is ook een aanrader voor een ieder om het Drentse land eens te bezoeken. Daarom zou ik willen zeggen, kom volgend jaar ook eens kijken. Mijn dank aan de deelnemers is groot.

Bereikbaarheid van de WESTERSE MOLEN te Nieuw Scheemda

Vanuit Noordbroek richting 't Waar en dan bij het kielhuis rechtsaf en als de boom open staat kunt u met de auto over de dijk en hoeft u alleen nog maar over het bruggetje dat eind juni vernieuwd is heen te lopen.

Die had oude potroeden als liggers die totaal verroest waren en de houten delen hadden hun beste tijd ook wel gehad nadat een paard er half doorheen gezakt was terwijl die daar niet hoort te komen.

Nu zijn er U balken van ijzer en voorzien van een roodwitte markering voor een Oldambtrit. Hierop liggen loopdelen van waarschijnlijk met zout geïmpregneerd grenen.

U leest het goed, deze molen is weer beter bereikbaar en daarom nodig ik u en andere belangstellenden uit om op zondagmiddag 26 september op bezoek te komen.

Kijk dan ook eens naar de onmisbare plaats die deze molen in dit stukje Oldambt inneemt.

De WESTERSE MOLEN sluit dan het maalseizoen 1999 af maar zal regelmatig op zondagmiddag draaiend te zien zijn. Maar wilt u liever op zaterdag eens komen dan kan dat ook neem gerust contact met mij op en ik zal voor u en anderen klaarstaan want ik draai hier met plezier.

Wim van Rhee .

Nieuwjaarslied

Na enige vertraging, hier dat toch eindelijk het nieuwjaarslied.
NAAR DE MOLEN. (Melodie: naar de speeltuin)

REFREIN

HEEFT MAMA EEN GOEDE BUI
EN IS PAPA NIET TE LUI
JA DAN GAAN WE NAAR DE MOLEN
MA DRAAGT BROODJES IN DE MAND
PA DE TROMMEL MET VERBAND
JA DAN GAAN WE NAAR DE MOLEN
EN WE ZWICHTEN EN WE KLAMPEN
EN WE MAKEN TOCH ZO FIJN
TOT WE MISSELIJK VAN HET KRIJGEN
EN DE SLOTTEN KOFFIE ZIJN
HEEL DE DAG IS HET DAN FEEST
TOT WE ER UIT ZIJN ALS EEN BEEST
EN WE HEERLIJK NAAR DE MOLEN ZIJN GEWEEST (Na de laatste keer PROOST !!)

AF EN TOE GAAN PA EN MOE MET ONS NAAR DE MOLEN TOE
DAT IS VOOR ONS KINDEREN
HET FIJNSTE WAT BESTAAT
SIETSKE DRAAGT DE SCHAPEVET
GERDA HEEFT EEN MOLENPET
EN WE GAAN AL VROEG
EN WE BLIJVEN LEKKER LAAT

REFR.

HUURMA IS EEN LEUKE KWAST
KOMT OP MOLENS GRAAG ALS GAST
EN OOK OP DE REISJES
GAAT HIJ MET DE MEISJES MEE
JOOP ZIT NU IN HET BESTUUR
DAT VINDEN WIJ NIET ONNUET
WAT HIJ DAARIN DOET
PUPPE LURKEN KAN HIJ GOED

REFR.

GRIETO DIE HEEFT HEEL VEEL LOL
GOOIT DE FOLDERS OVER VOL
EN OOK MET PAPIEREN
KAN HIJ REUZE OVERWEG
HENK EN LUKAS HELPEN HIJ
HEBBEN 'T REUZE NAAR HUN ZIN
ZIJ HEBBEN VEEL PLEZIER
MET DIE BERGEN OUD PAPIER

REFR.

WIM EN GERT DIE ZIJN OKE
GAAN NIET MEER MET DE MEESTER MEE
ZIJ DRAAIEN NU ZELEF
MET HUN SPELDJE OP DE BORST
ARNOLDDIE HEEFT VEEL GELUK
ZAAGDE EERST DE BOMEN STUK
WIL NU VIJZEL OF EEN RAD
WANT HIJ KRIJGT JA WATER ZAT

REFR.

emmer schapevet
pet + rotor

bb fles + glaasjes

bekers in de hand

2 pijpen

hok water + hunderma bekers

oude kranten

Speldjes op

Waterpijstootjes

EEN HUWELIJSBOOTJE KWAM VOORHJ
DAARMEE WAS ON KOR HEEL BLIJ
MOLEN IN DE VREUKIDE
VOOR DE ZAANKANTERS EEN DEUGD
DEREK JAN IS UTGERAASD
WANT JEANNET IS NU DE BAAS
ALLEEN OP DE MOLEN
DAAR KAN HIJ ZIJN GANG NOG GAAN

haring en helder

REFR.

KOM JE OP DE KORENBLOEM
HOEVEN MULDER NIETS TE DOEN
WANT T GAAT NU ELEKTRIES
DUS DAAR IS GEEN DONDER AAN
PETER MET ZIJN SNELLE EEND
DIE WIL VAST EEN NIEUWE BAAN
WANT HIJ VLOOG ALS EEN GUK
OP DE KOLLERSTENEN AAN

ventilator

rotentje

REFR.

T PROEFEXAMEN DAT GING HEEN
VOOR TWEE EEN 19 DER STEEN
DIRK HEEFT HET SLIM GEDAAN
DIE HEEFT DE MAAT AL IN ZIJN NAAM
BERT WAS OP ADAM MAAR ALLEEN
DUS KON ER BEST EEN EVA HEEN
MAAR DAT GING NIET DOOR
WANT EEN GOOCHELAAR GING VOOR

hoge hoed + konijntje

REFR.

KOBUS, BERTUS, LUDE KRAAK
KEES, KLAAS, RONALD, ALTIJD RAAK
FRE EN JAN EN JAN
MENCO EN SAM GRATTAN
WIE WE NOG VERGETEN ZIJN
DOEN WIJ T VOLGEND JAAR WEL FUN
ZU DIE NACHIBARN SAGN WIR NOE
BLIJ GESUND UND AUCH GLUCK ZU

even proosten

REFR.

WI HEBBEN HET VREESLIJK DRUK
ZEILEN NAAIEN, (De Pauwen of Gert en Wim even vragen)

WI

BRANDPREVENTIE, (Grieto even vragen)

WI

T PELPROJECT, (De even vragen)

WI

EHBO, DA'S NIET ZO GEK (IS ER EEN DOKTER IN DE ZAAL.) JA. Hilvert even vragen

WI

TOESPRAAKJE HOUDEN (Klaas even vragen)

WI

LES GEVEN (Hilvert even vragen)

REFR.

WI HADDEN HET VRESELIJK DRUK
VROEGEN VELEN STUK VOOR STUK
ALLEN DEDEN MEE
EN WI ZIJN DUS ZEER TEVREE
EN OOK VOOR HET KOMEND JAAR
STAAN WI VOOR DE MOLENS KLAAR
VEEL ZEGEN EN VEEL WIND
OP NAAR 2000 MOLENVRIND

MOLENWERK GROEP OOST-GRONINGEN

Vlagtwedde, 25 augustus 1999.

Aan de leden:

Hierbij nodigt het bestuur u uit voor de najaarsvergadering op zaterdag 2 oktober 1999, aanvang 9.30 uur, in de kantine van gemeentewerken van de gemeente Pekela, Scholtenswijk 6, Oude Pekela.

AGENDA NAJAARSVERGADERING:

- 1 Opening.
- 2 Notulen voorjaarsvergadering.
- 3 Mededelingen.
- 4 Ingekomen stukken.
- 5 Huldiging geslaagde leden
- 6 25 Jarig jubileum Molenwerkgroep.
- 7 Opleiding en theorielessen.
- 8 Maaldagen.
- 9 Excursie.
- 10 Rondvraag.
- 11 Sluiting.

dia project
Hee
maer
Cruel
dedant
kapsel
keeling

23 okt. Bellingwolde

? waar? hoe?

Simone Kalk
Kabelkrant

15 april
22

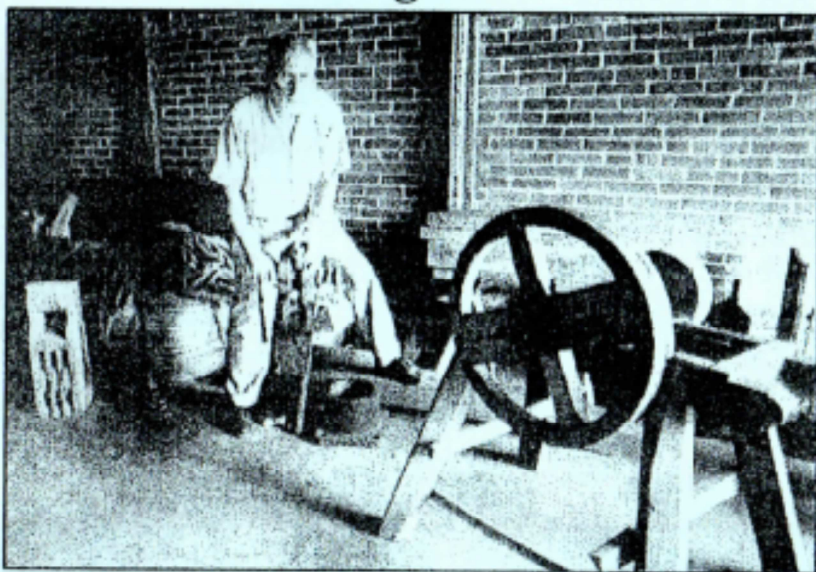
Webzite
Noordstar - 150 jaar.
18 december

Secretaris,
H. Bossen

2-
18-
23-
10.

Erfgoed van molenmaker Wiertsema gered

Van een onzer verslaggevers

■ SCHEEMDA/WINSCHOTEN - Harm Wiertsema is een legendarische Scheemder. Hij was molenmaker en een goede ook. Een keiharde werker die echter geen opvolger had. Na zijn dood in 1979 bleef de werkplaats aan de Hoogeweg, met daarin al die oude machines en apparaten, dan ook eenzaam achter. De werkplaats is nu oud en gaat binnenkort tegen de vlakte. Het erfgoed van Wiertsema blijft echter bewaard. In Winschoten krijgen zijn werktuigen een plekje. Een museumpje als ode aan een legendarische Scheemder.

De leegstaande schuur bij de Molen Dijkstra aan de Nassaustraat in Winschoten is de plek, waar de inboedel van Wiertsema's werkplaats nu al ligt. „We hebben de spullen gedemonteerd, om ze te kunnen vervoeren. Nu moeten alle onderdelen weer in elkaar worden gezet.“ Aldus Bè Oomkens, de molenaar die 'Dijkstra' beheert en straks dus ook het museumpje onder zijn hoede zal krijgen. Hij is maar wat blij met het behoud van dat stuk Oldambtster historie.

Dat stuk historie begon zo'n honderddertig jaar geleden toen een andere Wiertsema in Scheemda een molenmakersbedrijf begon. Het bedrijf groeide en Harm Wiertsema kon er, toen hij de zaak overnam, een goede boterham verdienen. Oomkens vertelt dat de Scheemder een uiterst bekwaam molenmaker was en een

enorme werker, keihard voor zichzelf. „Misschien is hij daarom ook vroeg gestopt. Hij moest stoppen vanwege zijn gezondheid. Een opvolger was er niet.“ En omdat het in die jaren, de jaren vijftig, niet zo goed ging in de bedrijfstak, was er misschien daarom ook niemand anders die de gok nam.

Sloop

En zo bleef de aloude werkplaats staan. De tand des tijds echter knaagde ook hier en daarom worden het pand en het erbij behorende woonhuis na de zomervakantie gesloopt. De Historische Vereniging Gemeente Scheemda en de Vereniging Vrienden van de Groninger Molens vreesden de teloorgang van de inboedelen beide instanties hebben het behoud ervan bewerkstelligd en een plaatsje in Winschoten gevonden.

Een schaafmachine, takelwerktuigen, een lintzaag met het oude aandrijfwerk en vele andere grotendeels vooroorlogse apparaten. Ze zullen straks, na de montage, te zien zijn in de schuur van Oomkens.

De zeventigjarige mevrouw Talens zal er zeker eens een kijkje nemen. Zij woont sinds haar zestiende levensjaar in het woonhuis bij de werkplaats aan de Hoogeweg. Harm Wiertsema was haar oom. Zij was het, die al die jaren de werktuigen koesterde, omdat die haar zo dierbaar waren. Ze verhuist binnenkort en dat doet pijn natuurlijk. Maar ze is blij dat het erfgoed van haar oom bewaard blijft.

Bron: Groninger Dagblad, dinsdag 22 juni 1999

Over het wel en wee in Winschoten

Hoe lang het nog gaat duren met molen "Berg" in Winschoten is ook bij mij nu nog onbekend. Drie maanden geleden dacht ik dat binnenkort de deuren wel weer geopend konden worden, maar deze gedachte kan ik nu maar beter laten varen. Leek het er toen nog op, daar de voorkant al bijna klaar was, dit is nog steeds zo het geval. Ziehier, er staat nog steeds een molen, waarvan nog een stuk steenbord gemonteerd moet worden, de baard alvast door de gemeente onderhanden is genomen en diverse dingen ook door de gemeente worden uitgevoerd, waarvan een groot deel schilder-, uitstuk- en reparatiewerk.

Zo is onderhand de staart grotendeels geverfd, eerst in de grond, daarna met lakverf, de complete balie is geverfd, alsmede alle veldraampjes en worden in het bovenachtkant deels nieuwe raampjes gemonteerd. Van het onderachtkant zijn inmiddels alle raampjes geverfd en zitten alle deuren weer keurig in de donkergroene kleur waarin zij jaren niet hebben gezeten. Nog een witte deklath erover maakt het weer een genot om naar te kijken.

Op dit moment dat ik dit schrijf, is men bezig met de buitensluiting alsmede de schoren met kraaiepoten in de grondverf te zetten, om vervolgens alles nog even mooi af te lakken. Ook ikzelf heb toen maar enig initiatief genomen, er was nog geen vlaggemast aanwezig, alleen een klein vlaggestokje met een LEL van een wimpel hieraan, uiteraard ook onder de duivenstront, zoals de hele kap hiermee vol zit. Deze dus eerst maar even uitwassen en een vlaggemast regelen bij de gemeente. Dit alles was geen probleem, nu hebben we weer een mooie mast met de BLAUWE wimpel i.p.v. een GRAUWE.

Nu maar hopen dat de molenmakers weer snel actief worden, daar de achterkant van de kap nog behandeld moet worden met renofors, een van beide voeghouten is verrot. Dit alles moet met temperaturen boven de 5 graden Celsius gebeuren.

Met vriendelijke groet,
Gert.

Monumentendag 1999, feest voor menigeeen

Ook de laatste monumentendag van deze eeuw is weer voorbij. Ondanks een wat traag begin in de morgen werd dit toch weer een mooi festijn. Hierbij gecombineerd de RUN van Winschoten maakte deze dag weer een om met genot op terug te kijken. Bij aankomst op de molen zagen we de bui al hangen, we moesten flink kruien, de molen stond op noordwest en moest naar oost toe. Dat werd dus zweten zo vroeg op de dag.

Gelukkig hadden we nog even gewacht en dat werd beloond, het feit dat Klaas Strijk nog niet op molen "Edens" was kwamen Klaas Heun en Bert Peihak, leerlingen van Klaas al naar ons toe. Poe poe, wat een opluchting, met vier man kruien, alweer een hele geruststelling. Zo begonnen we dus met de molen op de wind zetten. Met vier vollen ervoor en de fokken gesloten begon er enige beweging in te komen en hield het op een gangetje van zo'n 40 enden met de steen bij wel voor gezien. Inmiddels was Lemminga ook op de molen gekomen met drie zakjes tarwe welke we vandaag wel even mochten malen. Met zo weinig wind was dit nog niet aan de orde, we waren al lang blij dat de molen rondkwam.

Klaas Strijk was inmiddels ook op de molen aan het kruien en Klaas Heun besloot om dan maar naar "Edens" toe te lopen. Na een tijdje kregen we enig bezoek en gaven we uitleg over de molen. Tussen de middag even naar huis toe te eten, Bé Oomkens bleef in tussentijd op de molen, na mijn middagpauze ging ik weer terug. Met inmiddels toch meer wind, remkleppen geopend en al malende kwam ik hier aan. Daarna ging Bé ook even eten en nam ik het van hem over. Hier heb ik nog even een zakje gebroken tarwe over de steen gegooid, daarna enige uitleg gegeven aan de aanwezige bezoekers. Toen Bé terug kwam wilde hij de tarwe van Lemminga nog even over de zeef gooien, omdat er nog enige vervuiling in zat. Dit wilde niet naar onze wens lukken. Inmiddels was het ook al half vier geworden en besloten we de molen af te zeilen. Met inmiddels een krachtige wind en twee lange halven en twee duikers zijn we die middag gestopt.

Vervolgens nog even naar Oude Pekela, naar de Onrust, waar de nodige drankjes en de overheerlijke GANZEDIEKER APPELTORTE klaar stonden maakten deze dag weer onvergetelijk.

Ook Sietske natuurlijk bedankt voor het gastvrij onthaal en verder een ieder die hier vanmiddag aanwezig was. Ik zou zeggen

**TOT VOLGEND JAAR, HET WAS
GESLAAGD!!!**

Groeten,
Gert.

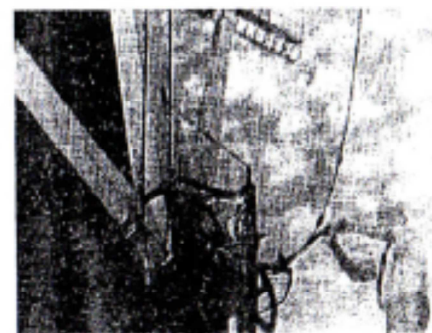

Molens in het Oldambt (I)

Historie van poldermolen "De Dellen"

Oorspronkelijk stond de molen in de polder "De Dellen" onder 't Waar. Deze molen werd gebouwd in 1855, na het afbranden van een vorige, kleinere, daterend van 1793.

De molen werd reeds vroeg voorzien van een hulpkracht, nl. eerst een petroleummotor en in 1907 een stoommachine om een der vijzels bij windstilte te kunnen aandrijven. In 1926 werd de stoommachine vervangen door een elektromotor die de grootste

vijzel kon aandrijven. De molen werd in 1935 voorzien van stroomlijneuzen en remkleppen en in 1950 werd de grote houten vijzel vervangen door een gelaste stalen vijzel. In de jaren '52 en '66 werd de molen hersteld. De bouw van een nieuw gemaal bij Wagenborgen had een peilverlaging tot gevolg waardoor de vijzels van de molen droog konden staan. De molen werd verplaatst naar de polder Tichelwaark te Nieuw-Scheemda. In oktober 1984 werd met de grondwerkzaamheden aangevangen. De romp werd verplaatst op 6 juni 1985. Op 19 juni 1988 werd de molen feestelijk geopend. De verplaatsing en restauratie werd uitgevoerd door molenbouwer Roemeling en Molema te Scheemda. De fundering van de molen werd gemaakt door aannemersbedrijf J.E. Stijkel en Zn. BV te Scheemda.

Van een enthousiaste bezoeker

Zaandam, 1-9-99

*Beste Gert,
Jullie staan er gekleurd op! Hier een kopie van de beloofde foto*

Hou de molen Dijkstra gaande - het is de moeite waard.

Succes met dit werk en groet

P. Lust

De ene keer word je bedreigd door een "(te) gekke buurman", zo kan de andere keer wel eens heel anders uitpakken. Deze zomer kregen Nico Holman, leerling op molen "Dijkstra" en ondergetekende bezoek. Na een uitgebreide rondleiding door de molen was deze man zo enthousiast geworden dat hij vond dat de molenaars vooral op deze voet door moeten gaan met het in bedrijf houden van ons industrieel erfgoed. Daarbij werd mijn adres gegeven en kreeg ik onlangs deze foto thuisgestuurd. Zo is onze hobby er dus weer een met een leuke bijgedachte. Bij deze foto had ik

tevens nog onderstaande tekst ontvangen.

Groeten,
Gert

De tekst luidt:

Zaandam, 1-9-'99

Waarde Gert,
Jullie staan er gekleurd op! Hier een kopie van de beloofde foto

Hou de molen Dijkstra gaande - het is de moeite waard.

Succes met dit werk en groet

P. Lust

Molens in de vakantie.

Ook al gaat men niet lang of ver weg, als men zoekt vindt men wel iets. De eerste gang bij een dagtrip naar Leiden was naar de VVV. En de eerste folder die daar overhandigd werd was van Museummolen De Valk. Deze uit 1743 stammende grote ronde stellingmolen is een bezoekje meer dan waard. De molen is nog vrijwel authentiek ingericht met o.a. de woning van de molenaar onderin. Verder zijn er allerlei molenattributen en gereedschappen met tekstbordjes in het Nederlands, Engels, Duits en Frans, ten toon gesteld.

Bijzonderheid: op niet alle heklatten zitten kluften voor de ondersteuning van de voorzoom; deze zitten om en om. De voorzoom wordt verder gesteund door spoorhouten. Er zijn geen bordveren toegepast, maar grote krammen op enkele kluften, die door sleufgaten in de steekborden gaan. Deze worden aan de voorzijde geborgd door grote wiggen.

Tijdens een midweekje in Salland bezocht ik de Diepenheimse

korenwatermolen De Haller, een zeer oud exemplaar van vóór 1169 !!!

Later is er een stuk aangebouwd voor de bijplaatsing van een extra koppel stenen, aangedreven door een motor. Er was nu wel voldoende water om het onderslagrad rond te laten gaan, maar te weinig voor het maken. De vrijwillig molenaar was een oud-bakker, die naast allerlei soorten meel ook souvenirs verkocht.

De molen De Hegeman te Dijkerhoek, gemeente Holten, wordt in het toeristenseizoen op werkdagen bemand door twee WSW-molenaars.

Overigens is er een gediplomeerd vrijwillig molenaar.

Bijzonderheid: het spoorwiel was een oud bovenwiel. De kammen waren in een velg onder het spoorwiel gestoken. Ik kreeg van de molenaars een ansicht plus een heel mooie folder van de Overijsselse Molendag op 4 september j.l. Toen was ik al weer thuis.

Bé Oomkens.

Molens in het Oldambt (II)

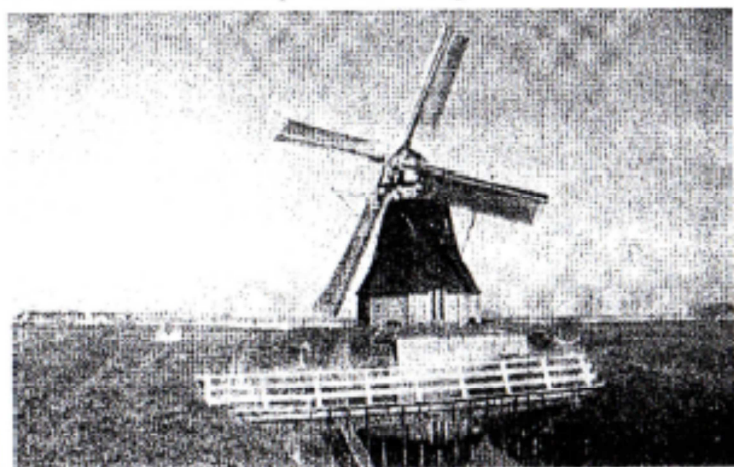
Van polderkolonie tot landschapselement.

Sinds enkele eeuwen worden in vele delen van Nederland de polders door molens bemalen. In het Oldambt was tot de 17^e eeuw natuurlijke waterlozing mogelijk door de Termunterzijl.

Door verlaging van de bodem en verhoging van de zeespiegel werd deze afwateringsmogelijkheid steeds geringer en werden de eerste molens gebouwd. Bovendien maakte de overgang van veeteelt naar akkerbouw in de 18^e eeuw een extra verlaging van de waterstand noodzakelijk. Deze ontwikkeling leidde tot het ontstaan van zogenaamde molenkolonies. In een molenkolonie verplichten de ingelanden zich tot gezamenlijke

exploitatie van een molen en het onderhoud van de watergangen. Later werden deze molenkolonies omgevormd tot waterschappen.

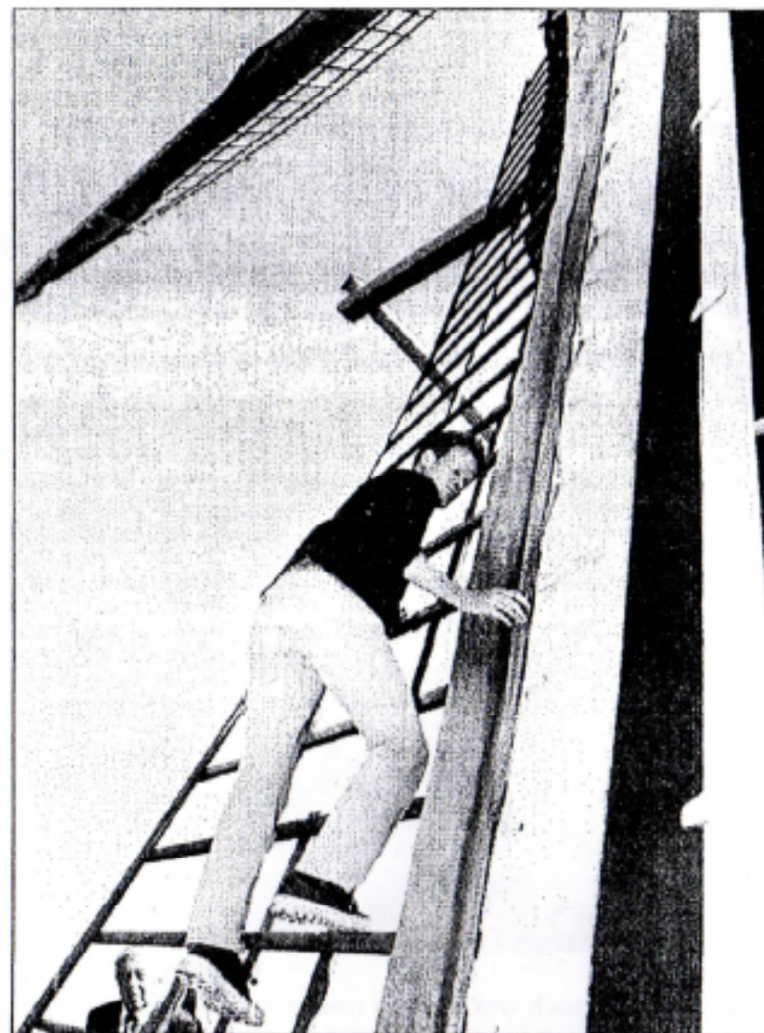
Van de 30 poldermolens

zijn er slechts 3 overgebleven, nl. de "Westerse molen" en "De Dellen" onder Nieuw-Scheemda en de "Noordermolen" te Noordbroeksterhamrik. De molen "De Dellen" behoorde tot de zogenaamde pegelmolens. Dit waren de molens die overdag door de wickenstand en 's nachts door lichtseinen aangeven wanneer er niet op de boezemkanalen gemalen mocht worden. De watermolens hebben nog beperkte betekenis als reservebemaling voor de polderbemaling. Groot is hun waarde echter als landschapselement.

Prins neemt molenaarsexamen af

Wie denkt dat de wind voldoende is om een molen draaiende te houden heeft het mis. Voor het vak van molenaar bestaat een heus examen en niemand minder dan Prins Claus nam afgelopen zaterdag in Woerden de eindtest af van de duizendste vrijwillige molenaar. De prins deed dit in hoedanigheid als beschermheer van de Vereniging 'De Hollandsche Molen'. Behoedzaam klom kandidaat-molenaar Roel Nahuis over de latten van de wicken en doorstond de test.

Bron: Groninger Dagblad, maandag 21 juni 1999.

Molens in Griekenland.

Deze zomer ben ik op vakantie naar Griekenland geweest en heb hier een paar molens gezien. Het aantal molens hier viel mij nog mee, ik heb in twee weken tijd nog zo'n 12 molens kunnen bewonderen. Helaas waren ze niet in dusdanige staat om te kunnen draaien, maar het was wel de moeite om even een plaatje te schieten. Hier in Griekenland kennen ze verder geen openingstijden, sommige molens draaien wel constant, maar zijn dan niet geopend omdat deze voor de watervoorziening zorgen, een soort weidemolentjes dus.

Alle molens waren uitgerust met een apart wickenkruis met acht wicken

waartussen zeilen konden worden gespannen. Dit heb ik bij twee 'showmolentjes' gezien, deze stonden bij een hotel op het eiland Leros. Hier waren trouwens ook de mooiste molens te zien. Een aantal leek gerestaureerd en stonden er prima bij. Ondanks het heuvelachtige

eiland, konden de molens toch wel draaien omdat op het moment van ons verblijf het stevig waaide, zo'n windkracht 4 á 5.

Met temperaturen van zo'n 30 á 35 °C was het hier goed toeven.

Met vriendelijke groet,

Gert

Over: EEN ZEER GELEERDE HEER !

Tijdens de voorjaarsvergadering werden we door Magda uitgenodigd om aanwezig te zijn bij het promoveren van haar man Arjan, op 9 juli 1999 om twee uur.

Dus togen Gerda en ik op ons paasbest naar het Academiegebouw te Groningen.

Magda, ouders, oma's familie en vrienden waren reeds aanwezig.

Om kwart voor twee gingen we naar binnen in een schitterende zaal.

Om twee uur ging de deur dicht en even later kwam Arjen met zijn twee paranymphen binnen.

Mensenkinderen, wat zag hij er schitterend uit in zijn slipjas; maar volgens mij was hij zo nerveus als ik weet niet wat.

Arjen heette eerst ieder welkom en hield toen zijn "lekenpraatje".

Hij vertelde (in mavo Nederlands) over zijn zeer interessante studie naar de winterslaap van grondeekhoorns.

SLAPEN OM WAKKER TE BLIJVEN.

Alle processen die zich dan voordoen werden op begrijpelijke manier aan ons uitgelegd.

Toen hij klaar was ging hij de zaal weer uit en even later kwamen de, zeer waardig, in toga uitgedoste, geleerde heren binnen, met daarbij ook Arjen en nimphen.

Toen begon het.

Hij kreeg me toch een stel rotvragen voor z'n kiezen; het zweet parelde op zijn voorhoofd en zijn stem was zo droog als kurk.

Maar..... natuurlijk wist hij op alle vragen een antwoord.

Hij heeft niet voor niets vijf jaar onderzoek verricht, experimenten uitgevoerd en werk van andere deskundigen bestudeerd!

Alle lof.

Hij kreeg veel complimenten over de uitvoering van zijn werk.

Ook Magda kreeg liefdevolle complimenten over de wijze waarop zij (door het aannemen van allerlei baantjes) haar steen heeft bijgedragen.

Toen gingen alle geleerde heren de zaal uit voor een diep beraad en lieten ons achter in spanning.

Een kwartier later kwamen zij binnen en.....

Arjen kreeg... zijn **BUL** (met een schitterend lakzegel)

een **BAAN** (als ik het goed begrepen heb, dan wordt er onderzocht of zijn onderzoeksresultaten hulp kunnen bieden aan mensen met een herseninfarct).

van ons **BLOEMEN**

en een **TITEL!**

Ja zeker, één van onze molenaars is nu een **ZEER GELEERDE HEER**.

Arjen, van harte gefeliciteerd!

Sietske.

AGENDA

Zo 19 sept.	Molen	Ganzedijk
25 sept.	Molen	Oude Pekela, Vriescheloo
Zo 26 sept.	Molen	Westerse (Nieuw Schoemda)

De vereniging stelt u in de gelegenheid om de molens in de regio te bezoeken, door ze op verschillende zaterdagen open te stellen en te "bemannen".
De hierboven genoemde molens zijn geopend van 13.00-16.00 uur.

Vriescheloo: elke zaterdag en zondag van 10.00-16.00 uur geopend.
Delfzijl: elke woensdag en zaterdag van 14.00-16.00 uur
Farmsum: elke dinsdag en donderdag van 13.30-17.00 uur met uitzondering van de schoolvakanties.
Eemshaven: De Goliath elke zaterdag en zondag van 13.30-17.00 uur
Wedderveer: Elke eerste zaterdag van de maand van 13.00-17.00 uur en volgens afspraak, A. Dost, tel: 0597-563184.
Pieterburen/Zaandijk: op een van beide molens, roulerend. Voor meer info hierover bellen naar D.J. Tinga, tel. :0595-441385.

Attentie!

De theorielessen beginnen weer. Hiervoor moet u aanwezig zijn in de Gemeentewerkplaats aan de Scholtenswijk 6 te Oude Pekela. Vooraf komt eerst nog de rijaarsvergadering op 3 oktober (zie uitnodiging elders in deze muldersnijs), de daaropvolgende weken komen de theorielessen er weer een keer per twee weken. De data zijn:

14 oktober	16-17 oktober	30 oktober
13 november	29 november	27 november
11 december		8 januari NIEUWJAARSVISITE
22 januari		12 februari 4 maart
26 februari		11 maart 1 april gilde
25 maart		8 april
15 april		29 april VOORJAARSVERGADERING

Bovengenoemde data onder voorbehoud

Int.: H.Bossen, tel. : 0599-313128

23 okt. feest

Lekker komt van

slagerij huizing

Feiko Clockstraat 110
tel. 0597 - 614860 - Oude Pekela

Kwaliteit is onze reclame.

Brood- en banketbakkerij

BRANS

Feiko Clockstraat 172 * tel. 0597 - 612491 * Oude Pekela

Ruime sortering gebak en chocolaterie.

Lubbermanswijk 18
Oude Pekela
tel. 0597 - 612857

- SCHOONMAAK BEDRIJF
- INDUSTRIËLE REINIGING
- HOGEDRUK REINIGING
- OPRUIZEN LOODSEN EN FABRIEKSTERREINEN
- STEIGERVERHUUR

Bakker en Zn.